

**A NÉPZENE- ÉS NÉPIKULTÚRA-TANÁR szak**  
gyakorlati vizsga követelménye és pontozása az

**ÚJABB OKLEVELET ADÓ TANÁRKÉPZÉSBEN**  
(4 félév)

- egyetemi szintű vagy főiskolai szintű, illetve a mesterfokozatú tanári szakképzettséget követően, **egy szakos, újabb tanári szakképzettség** megszerzésére irányuló képzésben
- **tanító szakképzettség** birtokában

LEVELEZŐ MUNKAREND

**NÉPI HANGSZER FŐTÁRGYRA VONATKOZÓAN**

**I. Néprajz**

A felvételiző ismerje a magyar néprajztudomány alapfogalmait, kutatási területeit, továbbá a Kárpát-medence néprajzi térképét (néprajzi tájak, népcsoportok), a paraszti társadalom tagozódását, a hagyományos falusi életmód legfőbb jellegzetességeit, a jeles napi szokásokat, a legfontosabb népköltészeti műfajokat, valamint a legfontosabb néprajzi kézikönyveket.

***Kötelező irodalom:***

1. Balassa Iván – Ortutay Gyula: *Magyar néprajz*. Corvina Kiadó, Budapest, 1979 <http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/index.html>
2. Ortutay Gyula (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon* 1–5. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977–1982 <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/>
3. Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: *Jeles napok, ünnepi szokások*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 1997

***Elérhető pontszám: 25***

**II. Kötelező népdalok**

Az alább felsorolt 50 kötelező népdalból a bizottság által kiválasztott két népdal stílushű előadása. Az énekes bemutatást követően az elhangzott népdalok elemzése zenei, verstani, valamint tartalmi, funkcionális szempontból.

***Kötelező dalok:***

- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola I.*: 29. 30. 31. 41. 46. 53. 54. 60. 66. 81. 83. 85. 93. 94. 97. 98. 101. 104. 108. 109. 111. 114. 115. 133. 152. 165.
- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola II.*: 29. 51. 52. 91. 117. 129. 130. 132.
- Vargyas Lajos: *A magyarság népzeneje*: 004. 006. 009. 016. 057. 061. 115. 138. 164. 187. 213. 215. 239. 243. 262. 264.

***Elérhető pontszám: 10***

### III. Népi hangszer

Az öt nagy népzenei dialektusterület (lásd: Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv 38. oldal) zenei anyagából két, különböző stílusú és műfajú tételeket tartalmazó összeállítás bemutatása. (Megjegyzés: a kisebb területeken elterjedt hangszerek esetében – pl. tambura, tekerő, koboz stb. – a területi sajátosságoknak megfelelő két összeállítás az elvárás.)

A jelentkező mindkét összeállítást előadja. Az egyes összeállítások időtartama 4-5 perc. (Megjegyzés: amennyiben az összeállítás zenekari vagy hangszeres kíséretet igényel, úgy arról a felvételizőnek kell gondoskodnia.)

Informatív beszélgetés a jelentkező által bemutatott népdalokkal, valamint a hangszeres összeállításokkal kapcsolatban, különös tekintettel a népzene-elméleti és néprajzi tudnivalókra. Szempontok:

- népdalelemzés, stílus meghatározás Sebő Ferenc Népzenei olvasókönyvében közöltek szerint;
- a hangszeres összeállításokra vonatkozó alapvető néprajzi ismeretek (gyűjtés helye, ideje, előadók és gyűjtők).

#### ***Ajánlott irodalom az elméleti felkészüléshez:***

- Pávai István: *Az erdélyi magyar népi tánczene*. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2012.
- Sárosi Bálint: *A hangszeres magyar népzenei hagyomány*. Balassi Kiadó, Budapest, 2008.
- Sárosi Bálint: *Hangszerek a magyar néphagyományban*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 1998.
- Virágölgyi Márta – Pávai István (szerk.): *A magyar népi tánczene*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 2000.
- Sebő Ferenc: *Népzenei olvasókönyv*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

#### ***Ajánlott adatbázisok a hangszeres összeállítások elkészítéséhez:***

- A Hagyományok Háza honlapjáról elérhető adatbázisok:  
<https://hagyomanyokhaza.hu>
- Az MTA BTK Zenetudományi Intézet honlapjáról elérhető online adatbázisok:  
[/ http://db.zti.hu](http://db.zti.hu)

***Elérhető pontszám: 25***

### IV. Szolfézs és zeneelmélet

Lapról olvasási készség:

- Magyar népdal vagy periódus terjedelmű tonális dallam éneklése kottából.

Zeneelméleti ismeretek:

- Dúr, moll, modális és pentaton hangsorok éneklése szolmizálva, valamint hangnévvel 7#-7b-ig.
- Hangközök, hármashangzatok és fordításaik éneklése (szolmizálva, illetve hangnévvel), valamint hallás utáni felismerése.

***Elérhető pontszám: 10***

## V. Szakmai portfólió bemutatása

Publikációs, előadói vagy tanári tevékenység dokumentálása (CD, DVD, díjak, kitüntetések, versenyeredmények stb.).

A jegyzék egy példányát a vizsga megkezdésekor átadja a bizottságnak.

*Elérhető pontszám: 20*

**A gyakorlati vizsgán maximum 90 pont szerezhető!**

## NÉPI ÉNEK FŐTÁRGYRA VONATKOZÓAN

### I. Néprajz

A felvételiző ismerje a magyar néprajztudomány alapfogalmait, kutatási területeit, továbbá a Kárpát-medence néprajzi térképét (néprajzi tájak, népcsoportok), a paraszti társadalom tagozódását, a hagyományos falusi életmód legfőbb jellegzetességeit, a jeles napi szokásokat, a legfontosabb népköltészeti műfajokat, valamint a legfontosabb néprajzi kézikönyveket.

#### ***Kötelező irodalom:***

4. Balassa Iván – Ortutay Gyula: *Magyar néprajz*. Corvina Kiadó, Budapest, 1979 <http://mek.oszk.hu/02700/02789/html/index.html>
5. Ortutay Gyula (főszerk.): *Magyar Néprajzi Lexikon* 1–5. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977–1982 <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/>
6. Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika: *Jeles napok, ünnepi szokások*. Jelenlévő múlt. Planétás Kiadó, Budapest, 1997

*Elérhető pontszám: 25*

### II. Népi hangszer

Az öt nagy népzenei dialektusterület valamelyikének zenei anyagából (lásd: Sebő Ferenc: *Népzenei olvasókönyv* 38. oldal), egy rövid hangszeres összeállítás (minimum 3 dallam) bemutatása a választott népi hangszeren.

*Elérhető pontszám: 5*

### III. Népi ének

#### o Kötelező népdalok

Az alább felsorolt 50 kötelező népdalból a bizottság által kiválasztott két népdal stílushű előadása. Az énekes bemutatást követően az elhangzott népdalok elemzése zenei, verstani, valamint tartalmi, funkcionális szempontból.

- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola I.*: 29. 30. 31. 41. 46. 53. 54. 60. 66. 81. 83. 85. 93. 94. 97. 98. 101. 104. 108. 109. 111. 114. 115. 133. 152. 165.
- Bodza Klára–Paksa Katalin: *Magyar Népi Énekiskola II.*: 29. 51. 52. 91. 117. 129. 130. 132.
- Vargyas Lajos: *A magyarság népzeneje*: 004. 006. 009. 016. 057. 061. 115. 138. 164. 187. 213. 215. 239. 243. 262. 264.

**Elérhető pontszám: 10**

#### o Saját felvételi anyag

- Két, különböző dialektusterületről választott ballada
  - A jelentkező a vizsgabizottság által választott balladát mutatja be (balladánként maximum 5 perc).
- A jeles napokhoz vagy az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó összeállítás bemutatása (maximum 4 perc).
- Két különböző stílusú és műfajú tételre tartalmazó összeállítás bemutatása.
  - A jelentkező mindkét összeállítást előadja.
  - Az egyes összeállítások időtartama maximum 4 perc.
  - Megjegyzés: az egyik összeállítás megszólalhat zenekari vagy hangszeres kísérettel is. Kíséretről a felvételizőnek kell gondoskodnia.

Informatív beszélgetés a jelentkező által bemutatott népdalokkal, valamint az elhangzott énekes összeállításokkal kapcsolatban, különös tekintettel a népzeneelméleti és néprajzi tudnivalókra. Szempontok:

- népdalelemzés, stílus meghatározás Sebő Ferenc Népzenei olvasókönyvében közöltek szerint;
- a dalok származására vonatkozó adatok (pl.: gyűjtés helye, ideje, előadók, gyűjtők).

#### **Ajánlott irodalom:**

- Dobszay László: *A magyar dal könyve*. Zeneműkiadó, Budapest, 1984.
- Kerényi György: *Magyar énekes népszokások*. Gondolat, Budapest, 1982.
- *Magyar népi énekiskola I–V*. Magyar Művelődési Intézet, Budapest, 1994–2010.
- *Magyar Népzenei Antológia*. Digitális összkiadás. Főszerk. Richter Pál. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont – FolkEurópa Kiadó, Budapest, 2013.

- Olsvai Imre: Zene. In: *A magyar folklór*. Szerk. Voigt Vilmos. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. 505-540.
- Paksa Katalin: *A magyar népdal díszítése*. MTA Zenetudományi Intézet, Budapest, 1993.
- *Pátria. Magyar népzenei felvételek 1936–1963*. Szerk. Sebő Ferenc. Hagyományok Háza, Budapest, 2010.
- Vargyas Lajos: Zene a paraszti társadalom életében. In: Vargyas Lajos: *A magyarság népzeneje*. Planétás Kiadó, Budapest, 2002. 324–341.

***Ajánlott adatbázisok az énekes összeállítások elkészítéséhez:***

- A Hagyományok Háza honlapjáról elérhető adatbázisok:  
<https://hagyomanyokhaza.hu>
- Az MTA BTK Zenetudományi Intézet honlapjáról elérhető online adatbázisok:  
<http://db.zti.hu>

***Elérhető pontszám: 20***

#### **IV. Szolfézs és zeneelmélet**

Lapról olvasási készség:

- Magyar népdal vagy periódus terjedelmű tonális dallam éneklése kottából.

Zeneelméleti ismeretek:

- Dúr, moll, modális és pentaton hangsorok éneklése szolmizálva, valamint hangnévvel 7#-7b-ig.
- Hangközök, hármashangzatok és fordításaik éneklése (szolmizálva, illetve hangnévvel), valamint hallás utáni felismerése.

***Elérhető pontszám: 10***

#### **V. Szakmai portfólió bemutatása**

Publikációs, előadói vagy tanári tevékenység dokumentálása (CD, DVD, díjak, kitüntetések, versenyeredmények stb.).

A jegyzék egy példányát a vizsga megkezdésekor átadja a bizottságnak.

***Elérhető pontszám: 20***

**A gyakorlati vizsgán maximum 90 pont szerezhető!**